

Bruksela, dnia 10 lutego 2016 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 11/2016

Sprawozdanie nt. oceny 7. ramowego programu UE dotyczącego finansowania badań i innowacji i pierwszego roku realizacji programu Erasmus+

Bruksela, 25 i 26 stycznia br.

1. Unijne finansowanie badań naukowych sprzyja doskonałości naukowej i konkurencyjności – wynika z opublikowanego sprawozdania nt. 7. programu ramowego

Inwestycje w badania i innowacje z budżetu UE w latach 2007-2013 przyczyniły się do wybitnych osiągnięć naukowych w Europie oraz do poprawy konkurencyjności przemysłu poprzez zwiększanie jego innowacyjności.

Oto główne wnioski z oceny 7. programu ramowego (7PR), opublikowanej w dniu 25 stycznia br. przez Komisję Europejską.

Ocenę ex post 7PR, unijnego programu finansowania badań na lata 2007-2013 przeprowadziła niezależna grupa ekspertów wysokiego szczebla, która zbadała gospodarczy i społeczny wpływ programu. Na tej podstawie Komisja opracowała również zalecenia, które zostaną włączone do programu „Horyzont 2020” (obecny unijny program finansowania badań naukowych i innowacji).

Carlos Moedas, komisarz ds. badań, nauki i innowacji, powiedział: „Niezależni eksperci potwierdzili, że nasze inwestycje w badania i innowacje wspierają światowej klasy badania naukowe oraz przyczyniają się do poprawy dobrobytu naszych obywateli. Obecnie wykorzystujemy dotychczasowe wnioski do dalszej poprawy programu „Horyzont 2020” (nowy unijny program finansowania badań naukowych i innowacji), tak by program ten stał się prostszy, skuteczniejszy oraz w większym stopniu nastawiony na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla naszego społeczeństwa i gospodarki”.

Ocena ex-post 7. programu ramowego wykazała, że inwestycje na badania i innowacje w UE w wysokości 55 mld euro w ciągu siedmiu lat okazały się bardzo atrakcyjne dla uczestników z sektora prywatnego, w tym dla rekordowej liczby MŚP, które przyczyniły się do wzmocnienia konkurencyjności europejskiego przemysłu. W ramach programu stworzono również pięć wspólnych inicjatyw technologicznych w kluczowych dziedzinach, takich jak innowacyjna medycyna, technologie wodorowe i ogniwa paliwowe.

Program osiągnął rekordową liczbę uczestników oraz finansowanych projektów i przyczynił się również w dużym stopniu do wzmocnienia doskonałości naukowej. Projekty powstałe w ramach 7PR zaowocowały dotychczas ponad 170 000 publikacjami, przy czym 54 % wszystkich recenzowanych publikacji naukowych powstałych w okresie trwania programu było objęte otwartym dostępem.

W ocenie ex-post stwierdzono również, że 7PR miał znaczny wpływ na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w Europie. Eksperti przewidują, że inwestycje w ramach 7PR są na dobrej drodze, by w ciągu 25 lat zwiększyć wzrost gospodarczy o 20 mld euro rocznie, czyli o 500 mld euro, uwzględniając bezpośrednie i pośrednie skutki gospodarcze. Szacuje się również, że program ten stworzy rocznie 130 000 miejsc pracy w sektorze badań przez okres dziesięciu lat oraz kolejne 160 000 miejsc pracy rocznie przez okres 25 lat.

- **Wnioski**

Oprócz osiągnięć, sprawozdanie odniosło się także do kwestii wymagających poprawy w celu maksymalnego zwiększenia wpływu inwestycji UE na badania i innowacje w przyszłości. Większość tych obszarów (w tym poprawa procedur administracyjnych, zwiększenie elastyczności finansowania, lepsza integracja poszczególnych części programu i poszukiwanie synergii z innymi programami finansowania badań naukowych i innowacji) zostały już uwzględnione w strukturze programu „Horyzont 2020”, jednak dalsze zalecenia zostaną uwzględnione w kolejnych przeglądach.

Komisja przedstawiła państwom członkowskim wyniki oceny ex-post 7PR, a także swoje odpowiedzi na zalecenia grupy ekspertów wysokiego szczebla, na nieformalnym posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w Amsterdamie w dniu 27 stycznia, a w dniu 28 stycznia także Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) Parlamentu Europejskiego.

- **Kontekst**

Siódmy program ramowy Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (PR7) realizowany był w latach 2007-2013. Został on

zorganizowany wokół czterech szczegółowych programów na rzecz międzynarodowych, wspólnych badań naukowych, badań inicjowanych przez samych naukowców, rozwoju kariery naukowców, a także szkolenia i mobilności oraz zwiększania potencjału badawczego w Europie.

Z łącznego budżetu w wysokości 55 mld euro:

- 82 % (45 mld euro) przeznaczono na otwarte zaproszenia do składania wniosków w ramach czterech programów szczegółowych (28,7 mld EUR „Współpraca”; 7,7 mld EUR „Pomysły”; 4,8 mld EUR „Ludzie”; 3,8 mld EUR „Możliwości”)
- 18 % przeznaczono na finansowanie Euratomu, na działania bezpośrednio JRC, ITER, mechanizm finansowania oparty na podziale ryzyka oraz na wydatki administracyjne.

Program „Horyzont 2020”, następcą 7PR, jest programem badań i innowacji obejmującym lata 2014-2020. W ciągu siedmiu lat program udostępni 77 mld euro na badania naukowe i innowacje, co stanowi prawie 40 % wzrost w porównaniu z 7PR (w cenach bieżących).

- **Dodatkowe informacje:**

https://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

Komunikat KE w sprawie odpowiedzi na sprawozdanie grupy ekspertów wysokiego szczebla z oceny ex-post siódmego programu ramowego:

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ff5ccfce-bf8b-11e5-9e54-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_1&format=PDF

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ff5ccfce-bf8b-11e5-9e54-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_2&format=PDF

https://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

2. Erasmus+: więcej możliwości, aby lepiej wspierać przyszłe pokolenia Europy

Pierwszy rok realizacji programu Erasmus+ pokazuje, że program ten - o większym zasięgu i lepiej dostosowany do celów kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu - spełnia pokładane w nim oczekiwania.

Ponad milion osób wzięło udział w 18 000 projektów finansowanych z programu Erasmus+, który w pierwszym roku funkcjonowania dysponował budżetem wynoszącym ponad 2 mld euro. Bardziej elastyczna współpraca międzysektorowa umożliwi wypróbowywanie innowacyjnych praktyk w zakresie systemów kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu w

Europie, co sprawia, że pojawia się więcej możliwości wypróbowania innowacyjnych praktyk, przyczyniając się do ich reformowania i modernizacji.

Tibor Navracsics, unijny komisarz ds. edukacji, kultury, młodzieży i sportu, stwierdził: „Pierwszy rok funkcjonowania programu Erasmus+ potwierdził, że program ten jest prawdziwym sukcesem. Imponująca liczba uczestników dowodzi, że program znacznie poprawia perspektywy zatrudnienia osób młodych, wspierając je w zdobywaniu nowych umiejętności i doświadczenia, oraz przyczynia się do modernizacji europejskich systemów kształcenia, szkolenia i młodzieży. Korzystając z jego popularności, będziemy starali się dotrzeć do jak największej liczby osób o różnych zainteresowaniach, profilach i pochodzeniu społecznym”.

Opublikowane w dniu 26 stycznia br. dane pokazują, że dzięki **szerszemu zakresowi możliwości** w 2014 r. z programu Erasmus+ skorzystało **więcej osób**. W pierwszym roku działalności z programu sfinansowano rekordową liczbę 650 000 wspierających mobilność stypendiów dla studentów, praktykantów, nauczycieli, wolontariuszy i innych młodych ludzi oraz utworowano drogę pierwszym pożyczkom przeznaczonym na realizację pełnych studiów magisterskich za granicą. Po raz pierwszy w ramach programu sfinansowano projekty wsparcia polityki z udziałem władz publicznych i organizacji międzynarodowych oraz projekty w dziedzinie sportu.

Wzmocniony Erasmus+ zapewnia swoim beneficjentom **większe wsparcie**. Studia odbyte za granicą są chętniej uznawane w ojczyźnie. Ponadto instytucje macierzyste lepiej integrują mobilność nauczycieli i personelu w zintegrowane strategie rozwoju zawodowego.

Nowy **Erasmus+** jest **również bardziej otwarty**, kładzie silny nacisk na promowanie włączenia społecznego, aktywności obywatelskiej i tolerancji. Aby to osiągnąć, uczestnikom dysponującym mniejszymi środkami finansowymi lub mającym szczególne potrzeby udostępniono więcej środków finansowych niż kiedykolwiek. Na 2016 r. przewidziano ponadto dodatkową kwotę 13 mln EUR w celu sfinansowania projektów dotyczących kwestii takich jak integracja społeczna mniejszości i migrantów oraz innych grup w trudnej sytuacji społecznej.

Program wzmocnił również inicjatywy zmierzające do **poprawy perspektyw zatrudnienia ludzi młodych** i ułatwienia ich przechodzenia od etapu edukacji do pracy. W tym celu w programie zwiększono możliwości odbywania stażu i praktyk zawodowych.

Najpopularniejszymi państwami wśród studentów nadal są Hiszpania, Niemcy i Francja.

W oddzielnym sprawozdaniu Komisja przedstawiła również dane statystyczne dotyczące mobilności studentów i pracowników akademickich w ostatnim roku akademickim (2013-2014) poprzedniego programu Erasmus dla szkół wyższych, stanowiącego część programu „Uczenie się przez całe życie”. Z danych wynika, że w porównaniu z poprzednimi latami wzięła w nim udział rekordowa liczba studentów (272 000) i pracowników akademickich (57 000). W roku akademickim 2013-2014 Hiszpania, Niemcy i Francja były nadal państwami najczęściej wybieranymi przez studentów programu Erasmus na studia lub staż za granicą.

Ponadto, nowe badanie regionalnego wpływu programu Erasmus potwierdza, że gdy młodzi ludzie podejmują wymianę w ramach Erasmusa, znacznie poprawiają się ich szanse na zdobycie wysokiej jakości stanowisk pracy. Szczególnie potwierdza się to w przypadku studentów z południowej i wschodniej Europy.

- **Kontekst**

Celem programu Erasmus+ jest wspieranie modernizacji europejskich systemów kształcenia, szkolenia i młodzieży oraz podnoszenia kompetencji studentów, poprawy ich perspektyw zatrudnienia oraz aktywnego udziału w społeczeństwie.

UE jest zaangażowana w inwestowanie w tym obszarze — na siedmioletni program (2014-2020) przeznaczono budżet w wysokości 14,7 mld euro, co stanowi 40-proc. wzrost w porównaniu z poziomem wydatków w poprzednich okresach. Erasmus+ umożliwi ponad 4 milionom Europejczyków podjęcie studiów, szkolenie, zdobywanie doświadczenia zawodowego oraz uczestnictwo w wolontariacie za granicą. W ramach programu wsparcie otrzymują również transnarodowe partnerstwa między placówkami edukacyjnymi, szkoleniowymi i dla młodzieży. Ma to na celu promowanie współpracy i budowanie powiązań między sektorem kształcenia a rynkiem pracy. Po raz pierwszy program oferuje również specjalne finansowanie na działania w dziedzinie sportu, przyczyniając się do rozwijania jego europejskiego wymiaru i zwalczania poważnych zagrożeń transgranicznych, takich jak ustawianie zawodów sportowych i doping. Za pośrednictwem działań „Jean Monnet” program ten wspiera ponadto rozwój nauczania i badań w dziedzinie integracji europejskiej.

W opublikowanym głównym sprawozdaniu przedstawiono pierwsze wyniki za pierwszy rok funkcjonowania programu Erasmus+. Podsumowuje ono dane zgromadzone przez Komisję oraz agencje krajowe i odpowiednie agencje wykonawcze zajmujące się realizacją programu.

Dodatkowo, dwa kolejne opublikowane sprawozdania umożliwiają wgląd w ostatni rok funkcjonowania programu Erasmus dla szkolnictwa wyższego. Oferują one także perspektywę regionalną dotyczącą oceny oddziaływania programu.

- **Dodatkowe informacje**

Erasmus + Broszura:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-factsheet_en.pdf

Informacje w języku angielskim:

[http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-16-143_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-143_en.htm)

Statystyki:

http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_pl.htm

Strona internetowa programu Erasmus+

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_pl.htm

Opracowała:

dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.